

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу
України та деяких інших законів України щодо забезпечення
збалансованості бюджетних надходжень»,
внесеного на розгляд Верховної Ради України народним депутатом
України Гетманцевим Данилом,
реєстраційний номер 4101-д від 11 листопада 2020 року
до першого читання

1. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» (далі – законопроект) Державною податковою службою України підтримується за умови доопрацювання.

2. Законопроектом пропонується внести зміни до Податкового кодексу України (далі – Кодекс) та інших законів України з метою забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2021 році, усунення недоліків чинного законодавства тощо.

Щодо внесення змін до статті 14 Кодексу в частині доповнення поняттям «тютюновмісні вироби для електричного нагрівання (ТВЕН) за допомогою підігрівача з електронним управлінням»

Оскільки Закон України від 19 грудня 1995 року № 481/95-ВР «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального» (далі – Закон № 481) визначає основні засади державної політики щодо регулювання виробництва, експорту, імпорту, оптової і роздрібної торгівлі, зокрема тютюновими виробами, забезпечення їх високої якості та захисту здоров'я громадян, а також посилення боротьби з незаконним виробництвом та обігом тютюнових виробів на території України, пропонуємо одночасно із запропонованими змінами до статті 14 Кодексу внести аналогічні зміни до статті 1 Закону № 481 щодо доповнення її поняттям «тютюновмісні вироби для електричного нагрівання (ТВЕН) за допомогою підігрівача з електронним управлінням».

Щодо обов'язку адміністрування контролюючими органами дивідендів на комунальну частку

З метою недопущення технічних та логічних неузгодженостей щодо здійснення контролю за сплатою дивідендів на комунальну частку пропонуємо підпункт 19¹.1.52 пункту 19¹.1 статті 19¹ Кодексу доповнити положеннями, які передбачають здійснення контролюючими органами контролю за господарськими товариствами, у статутному капіталі яких є комунальна частка, та викласти його у такій редакції:

«19¹.1.52 здійснюють контроль за своєчасністю, достовірністю, повнотою нарахування та сплати до бюджету дивідендів на державну/комунальну частку господарськими товариствами, у статутному капіталі яких є корпоративні права

держави/органів місцевого самоврядування, а також господарськими товариствами, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) яких знаходяться у статутних капіталах господарських товариств, частка держави/органів місцевого самоврядування в яких становить 100 відсотків;».

Щодо внесення змін до розділу III «Податок на прибуток підприємств» та підрозділу 4 «Особливості справляння податку на прибуток підприємств» розділу XX «Перехідні положення» Кодексу

Законопроектом пропонується виключення з основних вимог до установчих документів організацій колективного управління, які є неприбутковими, положень щодо:

заборони розподілу отриманих доходів (прибутків) або їх частини серед засновників (учасників) членів такої організації, працівників, членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб у частині діяльності зі збору, розподілу та виплати правовласникам доходу від прав на підставах та в порядку, визначених Законом України від 15 травня 2018 року № 2415-VIII «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав» (далі – Закон № 2415) (підпункт 133.4.1 пункту 133.4 статті 133 Кодексу);

збільшення фінансового результату до оподаткування на суму витрат по нарахуванню роялті на користь юридичної особи, що звільнена від сплати податку на прибуток підприємств, зокрема на користь правовласників, на підставі договорів, укладених таким платником податку з організаціями колективного договору, відповідно до Закону № 2415 (підпункт 6 підпункту 140.5.7 пункту 140.5 статті 140 Кодексу).

Водночас відповідно до частини третьої статті 5 Закону № 2415 правовласники як суб'єкти авторського права і (або) суміжних прав мають право доручати управління своїми майновими правами організаціям колективного управління.

Відповідно до статті 1 Закону № 2415 організація колективного управління – громадське об'єднання зі статусом юридичної особи, зареєстроване в Установі, що не має на меті отримання прибутку, засноване виключно правовласниками, діяльність якого спрямована на колективне управління майновими правами на об'єкти авторського права і (або) суміжних прав.

Організація колективного управління є неприбутковою організацією, до функцій якої належить, зокрема:

укладання з користувачами договорів про надання дозволу на використання об'єктів авторського права і (або) суміжних прав та договорів про виплату винагороди (відрахувань) за використання об'єктів авторського права і (або) суміжних прав;

збір, розподіл та виплата доходу від прав правовласникам.

Реалізація положень законопроекту призведе до дисбалансу при формуванні об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств за операціями, проведеними між платниками податку на прибуток підприємств та

суб'єктами господарювання, що не є платниками цього податку, зменшення надходжень податку до бюджету, а також сприятиме застосуванню платниками схем ухилення від оподаткування з використанням неприбуткових організацій.

Стосовно пропозицій доповнення підрозділу 4 розділу XX Кодексу пунктом 54, яким передбачені тимчасові, з 01 січня 2021 року до 01 січня 2025 року, особливості визначення податкового зобов'язання з податку на прибуток підприємств для платників податку-виробників електричної енергії за «зеленим тарифом», зазначаємо, що запропонований механізм визначення податкового зобов'язання до сплати податку на прибуток підприємств може призвести до ускладнення адміністрування, обліку та складання податкової звітності, а також обтяження форм податкової звітності.

На підставі викладеного пропонуємо викласти запропоновані зміни в такій редакції:

«54. Тимчасово, в період з 01 жовтня 2020 року до 01 січня 2025 року, фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду зменшується на суму нарахованого у бухгалтерському обліку доходу від продажу в періоді з 01 жовтня 2020 року до 01 січня 2025 року електричної енергії за «зеленим» тарифом, за яким виробником електричної енергії не було отримано оплати.

Тимчасово, з 01 січня 2021 року, фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду збільшується на суму погашеної дебіторської заборгованості за продану електричну енергію за «зеленим» тарифом, на яку в попередніх звітних періодах зменшувався фінансовий результат до оподаткування відповідно до цього пункту. Цей абзац застосовується до повного погашення дебіторської заборгованості за продану електричну енергію за «зеленим тарифом» в періоді, визначеному в цьому абзаці.

Платники податку-виробники електричної енергії за «зеленим тарифом» не застосовують різницю, визначену абзацом третім підпункту 139.2.2 пункту 139.2 статті 139 цього Кодексу, у разі списання безнадійної дебіторської заборгованості за електричну енергію за «зеленим тарифом», що сформувався за продану електричну енергію в період, визначений в абзаці першому цього пункту.

55. Тимчасово, в період з 01 жовтня 2020 року до 01 січня 2025 року, фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду збільшується на суму нарахованих у бухгалтерському обліку витрат, що формують виробничу собівартість електричної енергії за «зеленим» тарифом, зобов'язання за якими не погашено на кінець звітного періоду.

Тимчасово, з 01 січня 2021 року, фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду зменшується на суми витрат, що формують виробничу собівартість електричної енергії за «зеленим» тарифом, зобов'язання за якими погашено у такому звітному періоді, на які в попередніх звітних періодах збільшувався фінансовий результат відповідно до цього пункту.»

Щодо внесення змін до розділу VI «Акцизний податок» Кодексу

Стосовно зменшення ставки акцизного податку на відходи тютюнової сировини з 1139,76 грн до 5 грн за кілограм зазначаємо, що запровадження пільгової ставки на тютюнові відходи (код згідно з УКТ ЗЕД 2401 30 00 00) у розмірі 5 грн за 1 кілограм (нетто) спричинить створення схем ухилення від оподаткування.

У 2019 році загальна сума пільги з реалізації відходів тютюнової сировини за умови документального підтвердження їх утворення та знищення або утилізації становила 13,3 млн гривень.

Отже, встановлення ставки акцизного податку на тютюнові відходи, відмінної від ставки акцизного податку на тютюнову сировину, призведе не до зменшення податкового навантаження на виробників, а до ввезення тютюнових відходів за заниженою ставкою оподаткування суб'єктами господарювання, які не здійснюють виробництво тютюнових виробів. Зазначене зі свого боку може спричинити створення передумов для незаконного та/або необлікованого виробництва тютюнових виробів та ймовірних втрат бюджету тільки з імпортованих тютюнових відходів понад 10 млрд грн щороку (за умови збереження обсягів імпорту такої продукції за 2019 рік понад 9 млн кілограм).

Пропозиція щодо скасування марки акцизного податку для маркування таких підакцизних товарів як звичайні (неігристі) вина, сушло виноградне, зброджені напої, фактична міцність яких вища за 1,2 відсотка об'ємних одиниць етилового спирту, але не вища за 15 відсотків об'ємних одиниць етилового спирту, за умови що етиловий спирт, який міститься у готовому продукті, має повністю ферментне (ендогенне) походження, не підтримується, оскільки така норма унеможливить контроль за обігом алкогольних напоїв, призведе до збільшення надходження у торговельну мережу контрабандних та контрафактних алкогольних напоїв, а також нелегально виробленої продукції, що вплине на обсяги надходжень до бюджету та буде нести загрозу для здоров'я споживачів.

Стосовно запровадження нульової ставки акцизного податку на спирт етиловий, який використовується для виробництва жиру криля (*Euphausia superba*), та можливості видачі податкового векселя його виробниками зазначаємо, що для реалізації вказаних норм доцільно оцінити їх вплив на показники бюджету та розробити механізм контролю за цільовим використанням спирту етилового, отриманого виробниками жиру криля (*Euphausia superba*).

Щодо внесення змін до підрозділу 1 «Особливості справляння податку на доходи фізичних осіб» розділу XX «Перехідні положення» Кодексу

Законопроектом пропонується тимчасово, з 01 липня 2021 року до 31 грудня 2025 року (включно), зменшити з 18 відс. до 5 відс. ставку оподаткування доходів платників податку на доходи фізичних осіб від надання в оренду або суборенду (строкове володіння та/або користування) розташованих в Україні житлових приміщень та/або їх частин, загальна площа яких не перевищує 100 квадратних метрів, нежитлових приміщень (споруд,

будівель) та/або їх частин, загальна площа яких не перевищує 300 квадратних метрів.

Вказана пропозиція містить ризики зменшення надходжень податку на доходи фізичних осіб до бюджетів всіх рівнів.

Щодо доповнення розділу XX «Перехідні положення» Кодексу підрозділом 9⁴ «Особливості погашення заборгованості на Оптовому ринку електричної енергії України, визначені Законом України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилися на оптовому ринку електричної енергії»

Законопроектом пропонується:

зменшення (збільшення) фінансового результату до оподаткування на суму кредиторської (дебіторської) заборгованості, списаної відповідно до Закону України від 17 січня 2011 року № 2940-VI «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилися на оптовому ринку електричної енергії» (далі – Закон № 2940), що врахована при розрахунку фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства;

зменшення фінансового результату до оподаткування на суму доходу від погашення підтвердженої заборгованості за електричну енергію споживачів електричної енергії перед операторами системи розподілу, які здійснювали постачання електричної енергії до 30 квітня 2015 року (включно) споживачам на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областях, за рахунок джерел, не заборонених законодавством України відповідно до Закону № 2940, що врахована при розрахунку фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Слід зазначити, що законопроектом, а також Законом № 2940 не передбачено визначення та затвердження відповідним нормативно-правовим актом Уряду конкретного переліку підприємств – учасників процедури погашення заборгованості, а також сум погашеної підтвердженої заборгованості за електричну енергію, внаслідок чого така процедура може охоплювати велику кількість платників зі значними обсягами непідтвердженої заборгованості.

Такі законодавчі пропозиції можуть призвести до неоднозначного тлумачення положень Кодексу, сприятимуть використанню платниками схем ухилення від оподаткування з метою необґрунтованого зменшення фінансового результату до оподаткування та, як наслідок, до значних втрат бюджету.

Стосовно особливостей списання податкового боргу на період дії Закону № 2940

Законопроект не визначає податки та види бюджетів, за якими має бути списаний податковий борг, а також не встановлює конкретний перелік підприємств, на які буде розповсюджуватись дія Закону, що може призвести до неправомірного взяття участі у механізмі списання.

Також законопроектом пропонується встановити майбутню дату, станом на яку буде списано несплачений податковий борг, що сприятиме послабленню податкової дисципліни та спонукатиме до виникнення нового податкового боргу, який у разі реалізації норм законопроекту в будь-якому випадку підлягатиме списанню.

Разом з тим виробниками електричної енергії, на яких згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05 червня 2019 року № 483 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії» покладено спеціальні обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, є ДП «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго».

Проте у вказаних платників податків податковий борг відсутній.

Отже, запровадження норми щодо списання податкового боргу з виробників електричної енергії, у яких такий борг відсутній, може спонукати цих виробників не сплачувати належні платежі.

Водночас зазначаємо, що списання нарахованих штрафних санкцій та пені здійснюється за наявності підстав та у порядку, встановленому Кодексом.

Щодо внесення змін до Закону України від 04 жовтня 2019 року № 190-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запровадження єдиного рахунку для сплати податків і зборів, єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 190)

У запропонованій законопроектом редакції статті 35¹ Кодексу не враховано особливості нарахування і сплати до бюджетів податку на доходи фізичних осіб та військового збору, встановлених підпунктом 168.1.2 пункту 168.1 статті 168 та пунктом 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу.

Так, Кодексом не передбачена податкова звітність, на підставі якої здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання податковими агентами з податку на доходи фізичних осіб та військового збору.

На сьогодні єдиною податковою звітністю з податку на доходи фізичних осіб та військового збору, що подається податковими агентами до контролюючих органів, є Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (форма № 1 ДФ), форма якого затверджена наказом Міністерства фінансів України від 13.01.2015 № 4, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30 січня 2015 року за № 111/26556 (далі – Податковий розрахунок за формою № 1 ДФ), який відображає інформацію про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.

При цьому підпунктом «б» пункту 176.2 статті 176 Кодексу встановлено, що запровадження інших форм звітності із зазначеного питання не допускається.

Водночас сплата (перерахування) податковим агентом податку на доходи фізичних осіб та військового збору до бюджетів здійснюється на виконання вимог підпункту 168.1.2 пункту 168.1 статті 168 Кодексу під час виплати оподаткованого доходу єдиним платіжним документом. Банки приймають платіжні документи на виплату доходу лише за умови одночасного подання розрахункового документа на перерахування цих податку та збору до бюджету.

Слід звернути увагу, що згідно з пунктом 35¹.5 статті 35¹ Кодексу, у редакції Закону № 190, для формування реєстру платежів з єдиного рахунку в розрізі окремого платника податків центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, керується, зокрема, податковою інформацією, що міститься в поданих платником податків податкових деклараціях (розрахунках), за якими настав строк сплати податкових зобов'язань відповідно до положень цього Кодексу, з урахуванням даних поданих уточнюючих декларацій (розрахунків).

Отже, за відсутності податкової звітності, за якою здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання податковими агентами, та зважаючи на встановлені Кодексом квартальні строки подання Податкового розрахунку за формою № 1 ДФ, запропонована редакція статті 35¹ Кодексу містить ризики несвоєчасного та не у повному обсязі зарахування до бюджетів податкових надходжень з податку на доходи фізичних осіб та військового збору і потребує доопрацювання з урахуванням висловлених застережень.

Щодо внесення змін до Закону України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464)

Враховуючи пропозиції щодо внесення змін до абзацу дванадцятого частини четвертої статті 25 Закону № 2464, згідно з якою порядок пред'явлення узгодженої вимоги про сплату боргу (недоїмки) з єдиного внеску до державної виконавчої служби визначається відповідно до Закону України «Про виконавче провадження», пропонуємо виключити абзац тринадцятий частини четвертої статті 25 Закону № 2464, відповідно до якого порядок обміну інформацією між податковими органами та органами державної виконавчої служби визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику.

Також пропонуємо внести до законопроекту такі редакційні правки:

у підпункті 4 пункту 1 розділу I законопроекту слово «разом» виключити;
в абзаці четвертому підпункту 2 пункту 3 розділу I законопроекту після слів «про врахування/неврахування таблиці даних платника податку на додану вартість,» слова «про неврахування таблиці даних платника податку на додану вартість» виключити.

В абзацах другому та вісімнадцятому нової редакції статті 2¹ Закону України від 19 грудня 1995 року № 481/95-ВР «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального» слова «податкову і митну» пропонуємо замінити словом «фінансову».

Абзац другий підпункту «б» нового пункту 1³ розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02 червня 2016 року № 1404-VIII «Про виконавче провадження» пропонуємо викласти в такій редакції:

«У такому разі виконавчий збір не стягується з частини суми, що відповідає списаній сумі податкового боргу/недоїмки з єдиного внеску, а відповідні постанови підлягають закриттю.

При цьому стягнуті суми виконавчого збору поверненню не підлягають.».

**Заступник Голови Державної
податкової служби України**

Михайло ТИТАРЧУК